№ 51 (247) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś

wychodzić dwa razy ŭ tydzień. u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.

Na 4-aj staranie za radok drobnymi literami — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. · Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 51 (247) Hod III. Wilnia. 2 lipnia 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Telehramy.

2 lipnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Šmat dzie na fpcnci ŭ wiečary krapčeła bajewaja čynnaść. Ažyŭlenyje raźwiedki. Na poŭnačy ad Alber aobi y anhlickije nastupleńni.

Front niamieckaha Naślednika: Miž En i Marn — žywiejšaja bajewaja čynnaść worahaŭ. Ich piachota nie raz wychodziła na silnyje raźwiedki. Pry i na poŭdni ad St. Egl worahi paśla wielmi woŝtraj padhatoŭki ahniom pajšli ŭ ataku, ale byli adbity.

Paśla padrachunku ŭziataje dabyčy wyjaw losia, što ad 21 marca ŭziaty 191.454 pałonnych, u tym liku anhličan 94.939, pamiž katorymi 4 hieneraly i 3.100 aficeraŭ; francuzaŭ — 89.099 aficeraŭ; rešta pałonnych—portuhalcy i amerykancy. Zdabyty 2.476 harmat i 15.024 kulemioty.

BERLIN. Usia aziackaja Rasieja, pawodluh wiestak s Štokholmu, addzieliłasia ad maskoŭskaha ŭradu. U zachodniaj Sibiry panuje jaŭna manarchičny ruch. Wialiki kniaź Michaił, sam adrokšysia ad tronu, ahituje na karyść pawarotu naślednika Alaksieja, pry katorym jon choče być rehientam. Hety ruch ad Krasnajarska dajšoŭ ažno za Urał i na pałudzień da Altaju. Ruch n e nadta spryjaje sajužnikam. U ŭschodniaj Sibiry bolšewikoŭ skinuli socyal - rewalucyaniery i čecha-sławaki, jakije biazsporna stajać na staranie sajužnikaŭ. Ruch miž Wołhaj i Urałam tak sama prychilny da sajužnikaŭ, ale waroży da manarchii.

ŠTOKHOLM. U Maskwie aružnaja banda ŭwarwałasia ŭ sekretaryat sielska-haspadarskich spraŭ, razahnała ŭsich čynoŭnikaŭ i zrabawała 2 miljony rubloŭ.

Sawiecki ŭrad areštawaŭ 59 lewych socyal-rewalucyanieraŭ, winawaciučy ich u kontrrewalucyjnaści.

BERLIN (Hawas). Kierenskij pryjechaŭ u Paryž.

BERN. Lord Windborn zajawiŭ u pałacie lordaŭ, što, nia hledziačy na samyje akuratnyje dośledy, nijakich do kazaŭ niamiecka-irlandzkaje zmowy nie znajšli.

Z hetaj pryčyny «Daily News» piše:

„Redka bywała zroblena ŭ parlamenci zajawa wialikšaje wahi. Kali jana zhodna s praŭdaj, dyk jana abwinawačywaje ŭrad hetaha kraju ŭ palitycy, dastojnaj samych niahodnych tradycyj rasiejskaje palicejskaje systemy. Windborn, značycca, pryznajecca, što ŭrad «stwaryŭ» niamiecka-irlandzkuju zmowu. Chočučy ukryć abmyłki zroblenyje pry wiadzieńni wajny, urad maniŭsia zawiaści wajenščynu i ŭ Irlandyi, asałodžywajučy heta abiecankaj samaŭpraŭleńnia. Kali zawiaści wajennuju pawinnaść s pryčyny narodnaha adporu akazałosia niemahčymym, —urad, kab zwolnicca ad dadzienaj abiecanki zawiaści samaŭpraŭleńnie, abjawiŭ u mai ab wykryta niamiecka-irlandzkaj zmowie, dy z hetaj pryčyny jano bytcym-to prymyšeno adračysia ad zawiadzieńnia samaŭpraŭleńnia. Usia heta niahodnaja haniebnaja historyja zrabiła toje, što Irlandyja hetak waroža nastrojena da Anhlii, jak nikoli ad času jaje paniawoleńnia.»

WARŠAWA. Prajekt zakonu ab arhanizacyi polskaj armii haworyć ab dwohadowaj wajennaj słužbie dla ŭsich mužčyn ad 18 da 50 hadoŭ. U wajennym času spaŭniajuć pamočnyje raboty ŭsie, chto nie znachodzicca ŭ armii, ad 16 da 60 hadoŭ.

BERLIN. Nowy bełhijski premjer-minister Koorman paćwiardziŭ karespandentam hazet, što jaho palityka budzie pradoŭžeńniem palityki jaho pradmieśnika.

BERLIN. Na hadawym schodzi niamiecka-baltyckaha sajuza sabrali na padmohu paciarpieŭšym baltyckim žycharom 280.000 marak.

WAŠYNHTON. Senat pryniaŭ prajekt zakonu ab armii.

LONDON. Wajennaja konferencyja ŭ Londonie pryniała rezalucyju, zabaśpiečywajučuju Anhliju i sajuznyje krai syrymi materyałami dzieła ich pramyšlenaści.

DREZDEN. Kamitet saksonskaj pastupowaj partyi pryniaŭ rezalucyju, wyskazywajučy wieru, što wajna zakončycca dobrym miram. Adkaz za zaciahiwańnie wajny, na dumku partyi lažyć na Anhlii.

Redakcyja „Homana“ prosić usie piśmy, rukapisy da druku, karespandencii, hazety i t. p. pasyłać joj TOLKI pa adresu: Wilenskaja wul. 33, kw. 1.

Niezaležnaja Biełaruś.

Pierehawory z Rasiejej.

Biełaruski nadzwyčajny pasoł Raman Skirmunt u bytnaść swaju ŭ Kijewie wioŭ pierehawory z rasiejskim ministram unutrenych spraŭ, dy pry hetym było ŭstanoŭleno, što nijakich niezhodnych punktaŭ niema.

Nadzwyčajnaja misija ŭ Wialikarasieju.

Narodny Sekretaryat naznačyŭ nadzwyčajnuju misiju ŭ Wialikarasieju, złoženuju s staršyni, dwoch rajcych, 1 čynoŭnika dzieła asabliwych zanadaŭ i sekretara. U najbližejšych dniach misija jedzie ŭ Maskwu, kab padać wialikaruskamu ŭradu oficyalnuju zajawu ab addzialeńni Biełarusi ad Wialikarasiei.

Noty dzieržawam Eŭropy.

U źwiazku z wyjaśnieńniem mižnarodnaha palityčnaha pałažeńnia Biełarusi staršynia Narodnaha Sekretaryatu i sekretar mižnarodnych spraŭ, Jazep Waronka, pasłaŭ usim dzieržawam, prynaležaŭšym raniej da Rasiejskaj federacyjnaj respubliki, a takže ŭsim wajujučym i neŭtralnym dzieržawam notu, ŭ katoraj wykładajecca historyja ŭtwareńnia Biełaruskaj Narodnaj Respubliki. Da noty dałučeny akty Rady Respubliki. U kancy noty predłahajecca pryznać adradziŭšajesia biełaruskaje hasudarstwa.

Hranicy Biełarusi.

Narodny Sekretaryat mižnarodnych spraŭ zakančywaje padrobnuju kartu Biełarusi pawodluh etnohrafičnaha, historyčnaha i dzieržaŭnaha pryncypu. Heta karta budzie razasłana ŭsim dzieržawam Eŭropy.

Dzikaja rasprawa.

Nia hledziučy na prawodženuju demobilizacyju polskich wojsk na Biełaruskaj ziamli, palaki, pakul u ich nie paadbirali aružža da kanca, robiać usio, kab Biełaruski narod zachawaŭ ab ich samuju lichuju pamiać na wiečnyje časy. My ŭžo drukawali dakład Babrujskaj Biełaruskaj Rady, pryslany Radzie Biełaruskaj Narodnaj Respubliki, ab padpałach polskimi legionierami biełaruskich wiosak i strašennym ździeku nad biełaruskimi sielanami. Clapier «Нов. Вѣстн.» u № 77 drukuje hetkuju wiestku:

„Polskimi legionierami niedaŭna byŭ rastrelen psałomščyk sieła Bahušewičy, Ihumienskaha pawietu, Falewič, za arhanizacyju biełaruskaha kamitetu samaabarony, złoženaha z miascowych sielan. Wioska henaja znachodzicca na hranicy Babrujskaha pawietu. Wiedamaści ab henaj źwierskaj rasprawie dajšli i da duchoŭnaje konsystoryi“.

Zachwat pamiatak staraświeččyny i mastactwa.

Jašče ŭ wosieni letašniaha hodu Lenin pazwoliŭ wywazić s Pieciarburhu roznyje pamiatki staraświeččyny i mastactwa, katorych dachodzili ŭkrainskije i polskije nacyanalnyje arhanizacyi. Asabliwa enerhična dabiwałasia šmat rečej z Ermitažu i Publičnaj Biblioteki Polski Kamitet u Pieciarburzie, katory wystupiŭ z damahańniem wydačy nia tolki ŭziatych s Polščy, ale i nikoli nie naležaŭšych da jaje cennaściej z Wilni, Biełastoku, Horadni i inšych miest Biełarusi. Lenin u swaim času daŭ polskamu pałnamočniku, Lednickamu, pazwaleńnie na wywaz hetkich cennaściej u Polšču akolnaj darohaj — cieraz Štokholm. Niewiadoma, ci p. Lednicki spoŭniŭ swoj plan, ale dekretam swaim, wydanym u minuŭšym červieni, sawiecki ŭrad daŭ jamu poŭnuju mahčymaść „zrabić swajo dzieła“.

Narodny Sekretaryat ciapier kłapocicca ab hetu sprawu i pačaŭ kroki, nie abminajučy mižnarodnaj darohi, kab niedapuścić dalejšaha rabawańnia biełaruskich archiwaŭ polskimi «kulturnymi» hrabiežcami. Jak ilustracyju apošniaha, treba adznačyć sprobu mienskaj polskaj biblioteki zachapić staradaŭny archiŭ mienskich siarednich škoł, ličučy jaho „iskoni polskim“...

Pobač z hetym Narodny Sekretaryat učyniŭ kroki pierad wialikaruskim sawieckim uradam i pierad niamieckimi

ŭłaściami, kab była spyniena pačaŭšajasia ŭžo likwidacyja ewakuowanych z Biełarusi ŭstanoŭ (addziełaŭ hasud. banku, kazionnaj pałaty, siarednich škoł, b. huberskich prysuctw i inš.) i kab usie jany byli wiernieny nazad na swaje miescy. Hłaŭnuju ŭwahu Narodny Sekretaryat źwiertaje na pawarot usich archiwaŭ.

Mienski biskup.

Jak dawiedaŭsia «Нов. Вѣстн.» z wiery hodnaj krynicy, katalicki biskup mienski. Łozinski naznačen na swajo stanowišče dziakujučy unijackamu mitrapalitu Šeptyckamu, katory ŭ bytnaść swaju ŭ Pieciarburzi na prośbu biełaruskaj delehacyi paddzieržaŭ jaho kandydaturu. Kontrdelehacyja tutejšych šowinistaŭ-palakoŭ nie dajšła ŭdačy. Biskup Łozinski radziŭsia ŭ Ihumienskim paw., mienskaj hub., i zusim hodzicca z biełaruskaj aryentacyjej apošniaha času.

Witebski delehat.

U Narodny Sekretaryat prybyŭ delehat z Witebska, prysłany, kab nakazać Narodnamu Sekretaryatu ab oryentacyi nowautworenaj Biełaruskaj Nacyanalnaj Rady ŭ Witebsku. Witebskaja Rada pryznała Sekretaryat i pastanawiła paddzieržywać jaho ŭsimi siłami.

Mahiloŭskije pany ŭ Narodnym Sekretaryacie.

18 červienia ŭ Narodnym Sekretaryacie byli mahiloŭskije pamieščyki, predstaŭniki sajuza ziemlaŭłaśnikaŭ, N. Fermor i W. Chrušč-Miasajedaŭ. Apryč taho, Fermor adbyŭ naradu s staršynioj Narodnaha Sekretaryatu.

K. Jezawitaŭ — žyŭ.

Na pytańnie Narodnaha Sekretaryatu, što stałosia s pamočnikam Staršyni Narodnaha Sekretaryatu, K. Jezawitawym, ab katorym byli čutki, bytcym jaho rasstrelali bolšewiki, — pryjšoŭ zusim peŭny adkaz, što jon žyŭ i ŭ kancy červienia žbirajecca wiarnucca ŭ Miensk dziela dalejšaje pracy.

Pawietowyje staršyni.

Narodny Sekretaryat ustanawiŭ pawietowych staršyń, katoryje pawinny pracawać u zhodzi z niamieckimi pawietowymi načalnikami i kamendantami dziela ŭładžeńnia ŭsich spraŭ, jakije ŭźnimajucca pry znosinach niamieckaje ŭłaści z žycharami.

Duchoŭnyje patreby zaakopnych biełarusaŭ.

Na prośbu mienskaha i turaŭskaha archireja Juryja Narodny Sekretaryat učyniŭ kroki dziela zdawoleńnia duchoŭnych patreb prawasłaŭnych žycharaŭ zaakopnych čaściej Biełarusi—Wilenščyny i Hrodzienščyny. Dziela hetaha ŭ Wilniu, Horadniu, Biełastok, Waŭkawysk i Słonim maje być posłan świašč. P. Repnin.

Wilnia, 2 lipnia 1918 h.

Dla nas, biełarusaŭ, najwialikšuju wahu majuć ciapier dwa pytańni: ci bieraściejskaja linija budzie i nadalej raždzielać Biełaruś na dźwie časci i kali tak, dyk jakaja dola ždže ŭschodniuju Biełaruś i zachodniuju jaje častku, dałučenuju ciapier da Litwy?

Ad tej ci inšaj raźwiazki pieršaha pytańnia zaležyć wielmi mnoha — u značnaj miery i raźwiazka druhoha pytańnia. Ale dahetul my nie bačym nijakich znakoŭ, katoryje sulili-by bolej-mieniej peŭny adkaz na jaho. I biełaruskaja palityčnaja rabota ŭ kirunku złučeńnia ŭsich biełaruskich ziamiel nie šmat pasunułasia ŭpiarod, i chiba tolki spadziewanyje ŭ skorym časie dadatkowyje niamiecka-rasiejskije pierehawory paduć niejki hrunt dla jaje. Zatoje treba adznačyć, što biełaruskaje hasudarstwennaje budoŭnictwa ŭ niezaležnaj Biełarusi nieŭstanna pasoŭwajecca ŭpiarod.

Jak wiadoma, ŭ ciapierašniaj stalicy niezaležnaj Biełarusi, Miensku, jość dźwie biełaruskije dzieržaŭnyje ŭstanowy: Rada Biełaruskaj Narodnaj Respubliki i Narodny Sekretaryat. Pieršaja, jak orhan prawadaŭčy, možna skazać, zakončyła swaju pieršuju zadaču: jana wypracawała asnowy dzieržaŭnaha bytu Biełarusi i wytwaryła pieršy biełaruski ŭrad, nameciŭšy darohu jaho rearhanizacyi i dalejšaje raboty. I ciapier hety ŭrad u postaci Narodnaha Sekretaryatu pawinien sabrać nawakoł siabie ŭsie biełaruskije twočyje siły i, karystajučy s samych šyrokich paŭnamoččaŭ Rady, prawodzić u žyćcio toje, što namečeno Radaj. Swaju rabotu jon zdaleje wypaŭnić tolki tady, kali ŭłaść spaŭnicielnaja i ŭłaść prawadaŭčaja buduć akuratna padzieleny i kali ŭ miežach swaich paŭnamoččaŭ biełaruski ŭrad budzie mieć poŭnuju swabodu.

Inačej idzie žyćcio ŭ zachodniaj čaści Biełarusi, złučenaj z Litwoj. Tut bolš, čym na ŭschodzi, dajuć ab sabie znać warunki wajennaha času. I arhanizacyja hetaj čaści našaje Baćkaŭščyny adbywajecca na zusim inšych asnowach, katoryje ŭ karotkich słowach narysawaŭ niamiecki stats-sekretar Walraf u niamieckim parlamenci: tut učaście žycharaŭ kraju ŭ niamieckim wajennym upraŭleńni im jašče doŭha maje nasić daradčy charakter, i ab twareńni swajho asobnaha ŭradu ŭ najbližejšym časie niema hutarki.

Adnak, nia hledziačy na rožnicu palityčnych warunkaŭ na toj i na hety bok bieraściejskaje linii, i tut i tam žywie ŭ našym narodzie taja-ž samaja ideja: ideja niezaležnaści Biełarusko-Litoŭskaha kraju, — i tolki dalejšy chod palityčnych spraŭ raźwiaže pytańnie, ŭ jakoj formie ŭłožycca žyćcio abodwych asnaŭnych narodaŭ kraju, niekali supolnymi siłami zbudawaŭšych wialikuju, mocnuju i kulturnuju biełaruska-litoŭskuju dzieržawu, wiadomuju świetu pad nazwańniem «Wialikaje Kniaźstwa Litoŭskaje».

Ab sprawach Litwy.

26 červienia stats-sekretar Walraf skazaŭ u Rejchstagu pramowu, u katoraj pamiž inšym zajawiŭ:

„Wajennaje ŭpraŭleńnie Litwy jašče nielha zamianić samaŭpraŭleńniem tuziemcaŭ. Baspiečnaść wojsk i patreba rekwizycyj wymahajuć upraŭleńnia krepkaj ruki, jakoha my nia možem spadziewacca ad miascowych žycharaŭ. Jasna, zrazumieła i sprawiadliwa žadańnie nasialeńnia Litwy mieć swajo samabytnaje ŭpraŭleńnie. U bolšaści pawietaŭ utworeny daradčyje ŭstanowy. Jany buduć pašyreny i ŭwiedzieny takže ŭ druhich pawietach. Z ich budzie ŭtworen kamitet dziela dačy rad wajennamu ŭpraŭleńniu. Heta — začatak dalejšaha raźwićcia. Što biez rekwizycyj aby ścisia nielha, heta mnie paćwiardzili i litoŭskije predstaŭniki. Adnak, my pojdziem nasustreč tutejšym žycharom, dajučy im mahčymaść učaścia ŭ dastawach. Niamieckaje ŭpraŭleńnie zawiało ŭ Litwie niamieckuju mowu nie jak wykładowuju, a jak čužaziemnuju. Swaboda ruchu budzie lahčejša. Ahraničeńni, jakije addzielajuć adzin pawiet ad druhoha, mohuć być skasawany. Heta pawinno być skora prawiedziena. Swaboda ruchu nadalej budzie zaležać tolki ad taho, ci ludzi majuć pašpart Ob Ost. Zabarona kaspondencyi ŭ litoŭskaj mowie, wyzwanaja niestačaj pierawodčykaŭ, tak sama chutka ŭtracić siłu».

Bolšewickaja Rasieja.

Sprawy fabryčnyje.

(Hladzi «Homan» № 50).

Pałažeńnie fabryčnaje sprawy ŭ Rasiei možna wyrazić dwama sławami: rastučaje biezraboćcie. Na hetaje rastučaje biezraboćcie złažyłasia niekalki pryčyn i starejšych za bolšewickuju ŭłaść i zrodženych samim bolšewizmam. U pačatku wajny fabryčny promysieł Rasiei razwiŭsia borzda, ale adnaboka ŭ formie promysłu na wajennyje patreby. Ziemskije i miastowyje sajuzy, wajenna-pramyšlenyje kamitety, — usio heta pačało pracawać z woklićam; „Usio dla wajny!“ Rezultat hetaha byŭ taki, što paŭstało množstwa nowych fabryk adumyśla dla wajennaj patreby, i fabryki tawaraŭ niewajennych chočučy-niachočučy musili pierachodzić faktyčna ci fikcyjna na fabrykacyju tawaraŭ wajennych, inačej jany nie dastawali wuhalla, žaleza i rabotnikaŭ zabirali na wajennuju służbu. Užo adno zwalnieńnie rabotnikaŭ, pracujučych na wajennyje patreby, ad wajenščyny, było pryčynaj masowaha adliwu rabotnikaŭ z roznych fabryk na fabryki wajennych pryładaŭ Z druhoha boku, fabryki wajennych pryładaŭ, naładženyje na fundamencie masowaj raboty dzie patreba ramieśnikaŭ-specyalistaŭ duža niewialikaja, a ŭsie raboty mohuć spaŭniacca ludźmi ŭziatymi prosta ad sachi i dawać im ništo zarobki, pawialičyli ličbu fabryčnych rabotnikaŭ razoŭ u 10 i bolš. A jak pry cenach na materjał, rabočyje ruki 1914-16 h.h. rabota wajennych pryład była wielmi dachodnaja, dyk i zarobki raśli duža borzda. Lohkije ŭstupki z boku fabrykantaŭ zaachwočywali stawić usio nowyje i nowyje žadańni. Tymčasam materjały i paliwa raśli ŭ canie nieproporcyonalna, ceny na wajenny materjał, zakantraktawanyje na doŭhi čas nie źmienialisia i hetkim paradkam u panawańnie Kierenskaha fabryki wajennych pryład pačali žjadać sami siabie. S pierachodam ułaści ŭ ruki bolšewikoŭ, padarażeńnie rabotnickaj płaty i, asabliwa, zmienšeńnie wyrabku dawiali fabryki da poŭnaha raschodu swaich kapitałaŭ. Adnačasna na ŭsich fabrykach źjawilisia nowyje abstawiny, katoryje akanamicka zusim zarezali Rasieju. Da hetych abstawin naležać rabotnicki kontrol i nacyanalizacyja fabryk, čyhunak i ŭsiaho inšaha. Prawodziučy ŭ žyćcio woklič «usia ŭłaść pracujučamu narodu» u žyćci fabryčnym, bolšewickaja ŭłaść stwaryła, tak zwany, rabotnicki kontrol. Rabotnicki kontrol maje prawa ŭmiešywacca uwa ŭsie sprawy: zakupu i pradažy tawaraŭ, apłaty rabotnikam, najma i ŭwalnieńnia ŭsiakich pracaŭnikoŭ. I choć stworeny ŭ teoryi dla taho, kab baranić prawy ŭsiaje rabotnickaje masy, na praktycy jon źmianiŭsia ŭ instytut pilnujučy intaresaŭ asobnych rabotnikaŭ: Janki, Wasila, Piotry, nia hledziučy na toje, što siahońniašnije intaresy Janki, Wasila, Piotry iduć proci intaresaŭ usiaje rabotnickaje masy, usiaho promysłu, usiaho kraju. Adnym słowam rabotnicki kontrol pawioŭ takuju palityku, jak i bolšewickije ŭłaści: „chapaj siahońnia Reŭt miasa, bo zaŭtra Waryhi žjaduć“. Za małymi wyniatkami kamitety fabryčnaha kontrolu ŭnieśli za saboj: skasawańnie paštučnaj płaty za rabotu, skaročeńnia rabočaha dnia „wośmihadzinnaha“ uwodziučy ŭ jaho ilhotny čas na spaźnieńnie, na ŭpićcio herbaty, na myćcio ruk, na ŭparadkawańnie pryład pierad kancom raboty, na biezkaniečnyje sabrańni i schody ŭ rabočym časie, — usio heta rabiło z wośmihadzinnaha dnia nia bolš jak $6^1/_2$—7 hadz. čystaje raboty. Rastučaje biezraboćcie nie mahło być nia widnym samamu ciomnamu rabotniku i wosieka padślepawaty rabotnicki patryatyzm radzić usiudy pamienšyć dzieniašni wyrabak, kab bolej rabotnikaŭ mieło rabotu. Adkazać rabotniku miesca redka kali ŭdawałosia i to tolki z wialikim trudom. Adnačasna zarabotnaja płata rasła i raisła. A jak jana była, ahulna kažučy, ada dnia, i wyrabak padaŭ, to cena štučnaj rabotu skakała ŭ haru z niadzieli na niadzielu. Jak na prykład, možna pakazać, što, napr. sielanski płužok z dreŭlanym dyšlem, katoramu da wajny cena była 3 rubli, Pieciarburski arsenał, znachodziačysia ŭ rukach bolšewickich rabotnickich kamitetaŭ, uwahnaŭ u lutym 1918 h. u 90 rub., a hety samy płužok na adnej s fabryk siaredniaje Rasiei byŭ zakontraktowany ziemstwam wiasnoj 1918 h. pa 30 r., ale kali fabryka pierejšła ŭ ruki rabotnikaŭ, to swaja cena hetaha płužka ŭžo stała 247 rub.

Hetyje samyje adnosiny pieraniesienyje na hrunt transportu zrabili toje, što transport u Rasiei zusim razwaliŭsia. Parawozy prawiacca biez kanca. Paławina parawozaŭ papsawana. Toje samaje z wahonami. Na stancyjach wahony stajać tydniami, pakul ich padaduć na wyhruzku. Transportu niema. Budžet čyhunak dajšoŭ da 42 miljardaŭ u hod, a prychod ad čyhunak dachodzić tolki da 6 miljardaŭ. Hetkim paradkam adny tolki čyhunki dajuć 36 miljardaŭ deficytu. A kolki-ž straty maje ŭwieś kraj s taje pryčyny, što transport nie istnuje? Nia lepiej stałosia i z wodnym transportam — pa Wołzie, i ŭ rezultacie Rasieja nia može razwieźci nawat taho, što ŭ jaje jość hatowaha: zapasaŭ tawaraŭ z Murmanu, Archangielsku, Władywastoku; pierad zaniaćciem niemcami — hatowaha žaleza z Ukrainy; syroj gazy z Baku; ŭsie akaha dobra z Astrachani; zapasaŭ anhlickaha kamiennaha wuhalla s taho-ž Archangielsku i Kotłasa.

Niestača syroha materyału i błahi transport jašče bolš skiełaścili ahulnyje abstawiny fabryčnaha promysłu. U rezultacie ŭsiaho fabryki źjeli ŭsie swaje kapitały, źjeli swaje kredyty. Tym-že časam pierachod ad wyrabu wajennaj pryłady da wyrabu zwyčajnaha tawaru wymahaje hrošy i času, dyj tut pakulšto mohuć znajści rabotu tolki niamnoha rabotnikaŭ — i to ramieśnikaŭ specyalistaŭ. Ale bolšewiki pierewiali rabotnikaŭ na pałažeńnie pansyanieraŭ fabryki: tam, dzie s kancom wajennych zakazaŭ fabryki pawinny byli zakrycca, wychodziła na scenu nacyanalizacyja fabryk. Nacyanalizawanaja fabryka pierachodziła zusim na charčy hasudarstwa. Administracyju najčaściej wyhaniali, tak sama kasawali ŭsielaki kantrol. Rabotniki, niekali pastupiŭšyje na fabryku, chawajučysia ad wajenščyny, ciapier zajmajuć miesca ŭ kalegii pa ŭpraŭleńni zawodam; im naznačajucca dobryje pensii. Woś, žywy prykład: adna znajomaja mnie fabryka na poŭdni centralnaje Rasiei była nacyanalizowana. S-pamiž administracyi zahadčyk fabryki i zahadčyk kantory byli wyhnany pad strachom areštu. Zamiest hetych dwoch ludziej byli pastaŭleny: troje ludziej ad jeminnaj uprawy, dwoje—ad «sowdiepa», dy rabotnicki kamitet—usiaho 9 duš, — i pad toj čas, jak wyhnanaja administracyja kaštawała ŭ miesiac 1050 rub., nowaj placili ŭžo 3700 rub. Mała taho: raniej u dzień wyrablali na fabrycce 12 płuhoŭ, a paśla nacyanalizacyi stali wyrablać tolki $1^1/_2$ płuha. Paśla 3—4 miesiacaŭ nacyanalizacyja stałasia strašennym cižaram dla finansaŭ Bolšewizi. I nima niwodnaje nacyanalizawanaje fabryki, katoraja akupała-by siabie ci chacia nie spyniła-by raboty na druhi trejci miesiac paśla nacyanalizacyi. Woś, dziela hetaje pryčyny ciapier na nacyanalizacyju dajeć pazwaleńnie tolki „Высшій совѣтъ народнаго хозяйства»; ale što z hetaha, kali jak my hawaryli raniej centralnaja ŭłaść nijakaje siły na miascoch nie maje i faktyčna, nia hledziačy na zabaronu, nacyanalizacyja prawodzicca miascowymi ŭłaściami uwaŭsich tych prypadkach, kali na fabrycy jość čym pažywicca: kali fabryka maje hatowy tawar, syry materjał, abo hrošy ŭ banku.

Hetkaja palityka na fabrykach i na čyhunkach dawieła ŭsiu pramyšlenaść i čyhunki ŭ Rasiei da poŭnaha razwału. Z bolšewikoŭ pieršy Lenin ahledziŭsia, što tak dalej być nia može, ale —

«ahledzinsia Jurka, jak poŭ haławy zhareło». Pa jaho zahadu skasawany kamitety čyhunnikaŭ na Mikałajeŭskaj darozie, ŭłaść addadziena ŭ ruki adnamu kamisaru,—i rezultat hetaha byŭ taki, što pojezd z Maskwy ŭ Piectarburh staŭ chadzić zamiest 24—36 hadzin tolki 16 hadzin. Ale ci zachoče Maskoŭščyna, trymajučaja ciapier ułaść, adračysia ad niedaŭna zdabytych prywilejaŭ i „chlebnych" miesc, ci zachočuć usie ŭłaści i paŭnapraŭnyje" tawaryšy" addać čysta asabistyje karyści dziela karyści ŭsiaho narodu, — u heta nielha wieryć. Dziela hetaha, jak kazaŭ Lenin, treba było-b mieć choć 10,000 idejnych ćwiordych, niepadkupnych socyalistaŭ, — ale dzie henyje 10,000 znajšci? Tak niekališci zhinuła Sadoma i Hamora, bo ŭ ich ścienach nie znajšłosia 10 sprawiadliwych ludziej..

„Sabałašnik".

(Dalej budzie).

U Wilni i wakolicach.

× **Delehacyja Horadnienskaha Huberskaha Centralnaha Kamitetu.** Haława delehacyi, staršynia Kamitetu inženier A. Bachanowič hetymi dniami byŭ zaprošen u Ob. Ost i pryniat Hłaŭnakamandujučym na Uschodzi Pryncam Leopoldam Bawarskim. Paśla p. Bachanowič mieŭ doŭhuju hutarku z načalnikam štabu Hłaŭnakamandujučaha na Uschodzi, hienerałam Hoffmanam.

U subotu, 22 červienia delehacyja wyjechała z Wilni nazad u Piectarburh.

× **Ab pawarot kulturnych cennaściej.** Prezydyum Biełaruskaje Rady ŭ Wilni, dawiedaŭšysia, što ŭ Rasiei pa zahadu ŭradu adbywajecca likwidacyja ewakuowanych z Biełarusi škoł i kulturna-praświetnych ustanoŭ, upaŭnamočyŭ Hrodzienski Huberski Centralny Kamitet złučenych hramadzianskich arhanizacyj učynić patrebnyje kroki pierad rasiejskimi i niamieckimi ŭłaściami dziela pawarotu pamianutych ustanoŭ u Biełaruś i adnaŭleńnia tut ich čynnaściej, a tak že ŭziać na siabie achranu i reewakuacyju ŭsich wywiezienych z našaha kraju kulturnych cennaściej, histaryčnych pamiatnikaŭ, muzejaŭ, archiwaŭ i dakumentaŭ, ustanaŭliwajučych prawy Biełaruskaha nasialeńnia i datykajučych materyalnych intaresaŭ jaho.

× **Ksiandzy—biełarusy.** My dawiedalisia, što miž nowawyświančenymi ksiendzami wilenskaj dyecezii jość —suproć tendencyjnaj zamietki «Dzien. Wil.» — niekalki biełarusaŭ.

× **Wystaŭka Wilnia-Miensk** (św. Jurski pr. 35) začyniajecca hetymi dniami.

Jak my dawiedalisia, prajekt pierawieści jaje ŭraz-že ŭ Miensk adłožen na wosień.

× **Na čyhunkach.** U skorych pojezdach miž Wilniaj i Dźwinskam ad 1 lipnia zawiedzieny wahony-restarany.

× **Hasudarstwieny kantrol.** Firma „Zinger", katoraja, jak wiadoma, wyrabiała i pradawała mašyny da šyćcia ŭ miežach Militär-Verwaltung Litauen, abjaŭlena pad hasudarstwienym kantrolem.

× **Zdača gumy.** Stadthaŭptman apawieščaje, što termin zdačy gumy ad kołaŭ pradoŭžen da 31 lipnia.

× **Zdača miednych blach.** Stadthaŭptman nakazywaje, što damaŭłaśniki i ich damawiery pawinny nie paźniej, jak 15 žniŭnia, miž 8 i 1 i miž 4 i 8 hadz. na Daminikanskaj wul. 3, pakoj 3, zdawać za płatu miednyje blachi ad piečaŭ i miednyje kryški ad jušek. U kramie Baruchsona, wul. Sawič № 9, pradajucca ŭ zamienu blachi z druhoha materyału pa 2 m. 25 f. i kryški ad jušek pa 85 f., a laklerowanyje — pa 95 fen.

Za niespaŭnieńnie hetaha zahadu buduć winawajcaŭ karać, a pakazanyje rečy konfiskawać biez nijakaje płaty.

× **Adabranyje rečy.** U adnaho złodzieja, złoŭlenaha pry złomywańni, ŭziali pieknaje palto i sinije dy čornyje portki.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najnižejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
27—28	+ 16,6°	+ 10 8°
28—29	+ 20,9o	+ 9,1°
29—30	+ 20,3°	+ 11,4°
30—1	+ 18 7°	+ 12,6°

Z USIAHO KRAJU.

Ziamielnaja pelityka ŭ Kurlandyi.

Pa zahadu feldmaršałka Hindenburha ŭ Kurlandyi tworycca ziamielny bank. Kožyn ziemlaŭłaśnik Kurlandyi, majučyj bolš za 350 dziesiacin ziamli, pawinien ustupić ziamielnamu banku trecinu swajho abšaru. Cena naznačajecca miešanaj kamisijej i pry hetym za asnowu pry acency prynimajecca cena ziamli ŭ 1914 hadu. Ziamielny bank budzie wypłačywać 85% naležnaści hatoŭkaj, a za reštu byŭšy waładzielec ziamli stanowicca pajščykam ziamielnaha banku. Niezdaciennyje acenkaj mohuć padawać pratest u wyšejšuju ŭstanowu, pastanowy katoraj akančacielnyje. Zakon abnimaje i majoratnyje ziemli ŭ Kurlandyi.

Zahad Hindenburha atrymaŭ siłu 17 červienia.

Biełaruski teatr na wioscy.

(Karesp. «Homana»).

B. ŠASTAKI, Wilensk. paw. U niadzielu 16 červienia, u niekali byŭšaj tut karčmie Krašy (wiersta ad Šastakoŭ) adbyłosia biełaruskaje predstaŭleńnie. Staruju, zapuščenuju karčmu ačyścili, prybrali zialeniwam, u adnym kucie ustroili prymityŭnuju scenu, prybraŭšy jaje halinami arešniku, dy biarozy i zawiesiŭšy sielanskaje raboty tkaninami.

Prymityŭnaśći ustrojstwa adpawiedaŭ i wybar pjesy. Ihrali sceničnuju idyliu F. Olechnowiča «Na wioscy». Heta ŭtrymanaja ŭ idylličnym tonie apowieść ab sardečnych mukach maładoha chłopca, katoraha pakinuła jaho miłaja, pastupiŭšaja na słužbu da miesta. Chłopiec nudzicca, ždže pawarotu i sustrečy z joj, a dziaŭčyna ŭžo dobra papsawanaja miastowym žyćciom, wiarnuŭšysia ŭ rodnuju wiosku, tolki śmiajecca z jaho kachańnia i z usiaho wiaskowaha «mužyckaha». Ale jość blizka druhaja duša dziawočaja, katoraja zapraŭdy ščyra lubić biednaha chłopca. Heta wiaskowaja dziaŭčyna, Anielka. I woś, pakinieny swajoj miłaj, chłapiec znajšoŭ u joj utračenuju radaść žyćcia. Abnimajučy jaje, jon kaže: „Budziem, Anielka, usio žyćcio žyć u hetaj našaj wioscy, budziem našy sielanskije opratki nasić, našy rodnyje pieśni piejać!.. Nam nia treba čužoha, kali našaje rodnaje tak sama pieknaje, a mo i piakniejšaje ad inšych."

Narodu było kala 200 čeławiek, a mo i bolej. Byli i predstaŭnik niamieckich ułaściej, dy niekatoryje s tutejšych panoŭ. Publiki było-by peŭnie jašče bolej, kab nie ahitacyja tutejšych, takzwanych, «palakoŭ». A kali i ahitacyja nie pamahała, to dawaj roznyje plotki puskać: „Chto pojdzie na predstaŭleńnie biełaruskaje, taho sfatahrafujuć i zapišuć da kamitetu, i budzieš biełarus —značyć hwałtam zrobiać prawasłaŭnym. Kali chočeš astacca katalikom, to pawinien kazać, što palak, bo naša wiera polskaja, a nie biełaruskaja, ci inšaja jakaja". Tak kažuć usie tutejšyje «polskije» panienki - wučycielki, jak bytcym nia wiedajučy, što nijakaje «polskaje» wiery nima, a jość adno wiera katalickaja, jakuju wyznajuć i palaki, i čaść biełarusaŭ, i litwiny, i niemcy, i francuzy, i italjancy, i hišpancy, dy nawat inšyje dzikije plamiony. Dy jašče tak tłumačuć, što mowa našych sielan—heta mowa nie biełaruskaja, a «prostaja», bo jany narod prosty, ale polski, a biełarusaŭ tut nijakich nima! Heta ŭsio kažuć «wučonyje panienki». A to takije pastrachi byli: chto pojdzie na predstaŭleńnie biełaruskaje, taho ksiondz nia pryjmie da spowiedzi. Ja heta sam čuŭ, jak dačka chacieła iści na predstaŭleńnie, a matka nie puskała, kažučy: „Ci lepiej budzie, kali ksiondz nia pryjmie da spowiedzi?" A dačka adkazywała: „Niechaj nie pryjmaje, a ŭsiož-taki pajdu, bo tut nijakaha hrechu być nia može!"

Nia hledziačy na ŭsie strachi, ludzi nie spałochalisia: jany tut užo paznali praŭdu, wiedajuć, što jany— biełarusy, čytajuć biełaruskije knižki i hazety, a niedaŭna zawiali ŭ siabie (ŭ Biełym Dwarе) i biełaruskuju škołu. I pryjemna było bačyć rezultaty pracy biełaruskaj wučycielki, Ireny Rodziewičanki, katoraja ŭ wielmi karotki čas zdaleła pryhatawać dziaciej da publičnaha wystupleńnia: dzieci wielmi dobra deklamawali biełaruskije wieršy.

Pad kaniec predstaŭleńnia narodu padyjšło jašče bolej, dy ŭsie wielmi žaleli, što spaźnilisia. Usie wykazywali ha ačaje žadańnie, kab nieŭzabawie było naładženo nowaje predstaŭleńnie.

Jazep S.

Ad redakcyi. Predstaŭleńnie ŭ Šastakoch budzić cikaŭnyje dumki. My pamiatajem pieršyje sproby arhanizawać abjezdny biełaruski teatr: heta wyjezd na prawincyju ŭ 1910 hadu dramatyčnaje družyny pad kirunkam św. p. Ihnata Bujnickaha. Pamiatajem, jaki haračy pryjom mieŭ biełaruski teatr u roznych miastečkach našaha kraju. Ciapier my bačyli nia mienš haračy pryjom biełaruskaje družyny na wioscy. Nam zdajecca, što, jak pačnucca normalnyje znosiny z usim krajem, ab sprawie abjezdnaha teatru dla wiaskowaha narodu pawinny parupicca tyje, kamu lažyć na sercy nacyanalnaje ŭświedamleńnie i kulturnaje padniaćcie našych narodnych mas.

HORADNIA. Zakuplenyje miestowym uradam drowy buduć pradawać tolki biednym. Bahaciejšyje ludzi nia mohuć spadziewacca na ich i pawinny sami pryzapasić sabie drowy na zimu.

HORADNIA. «Grodn. Ztg» dalej žalicca na poŭnuju niedysceplinowanaść hrodzienskaj publiki, katoraja wiadzie siabie ŭ teatry niemahčyma. Kožyn pastupaje tak, jak bytcym jon u teatry adzin, i zusim nie rachujecca z reštaj publiki.

HORADNIA. U tuju niadzielu ŭ wiečary pasla zabawy chłapcoŭ i dziaŭčat dziaciuki Hubiak i Makaroŭski pabilisia. Pry hetym Hubiak praz zawiść ranili Makaroŭskaha nažom, zrabiŭšy niekalki ran. Adna z ich była śmiarotnaja. Hubiaka areštawali.

HORADNIA. Benjamin Šwarc wioŭ wialiki handel sałam i miasam, nie majučy pazwaleńnia na heta. U jaho znajšli 56 kilogr. nie štemplowanaj słaniny i šmat miasa. Jaho addali pad sud, a miasa skanfiskawali.

BIEŁASTOK. Na Niamieckaj wulicy adzin dziaciuk ciškom raspradaŭ čašciami bibliotеku swajho baćki, canoj u 5,000 marak. Wyručenyje hrošy jon prahulaŭ.

HOŽA. Na bierazi Niomna niedaŭna znajšli cieła chłopčyka 10 hadkoŭ, praležaŭšaje ŭ wadzie kala ćwierci hodu. Sudziačy pawodłuh adziežy, heta syn zamožnych baćkoŭ.

PIERSTUŃ. U Jana Waluša znajšli kałody, ukradzienyje s pierstuńskaha lesu. S pryčyny čyślenych kradziežaŭ lesu ŭ tutejšych wakolicach Waluša addali pad sud.

KOUNA. Ruch konki pačaŭsia iznoŭ 29 červienia. Słužačych na joj — 3 kantralery, 15 kanduktaroŭ i 20 churmanoŭ.

KOUNA. Adzin raźnik u čajnaj hetak «zahulaŭ», što nia moh iści da chaty i tut zasnuŭ. Zbudziŭšysia ŭranicaj jon zŭwažyŭ, što ŭ jaho prapała kalita s 317 rub.

KOUNA. U adnaho ŭciekača, jeduchaha damoŭ, ukrali ŭ baraku ŭsie jaho hrošy—1550 rub., i jon wiernieцca da chaty zusim biez ničoha.

SUWAŁKI. U siaredzinie lipnia tut pačnucca paŭtarycielnyje kursy dla wučycialoŭ i wučycialak. Zapisałosia užo šmat kursistaŭ.

WOLKA. Suwalsk paw. U 1914 i 1915 hadoch u tutejšych wakolicach išli krywawyje bitwy, ŭ katorych pahibło mnoha wajakoŭ z abiedźwych staron. Ich pacharanili tady tam, dzie jany byli zabity. Ciapier ich trupy sabrali na dzin mahilnik, na katorym pastaŭlen u ich pamiać pamiatnik.

RAMANTYŠKI, Wiłkawisk. paw. Tutejšy ziemlaŭłaśnik I. maje 8 hadowuju dačku s 6-ćma palcami na abiedźwych rukach i abiedźwych nahach. Sosty palec na rukach —pobač z wialikim palcam, na nahach — miž pieršym i druhim. Naahul-že dziaŭčynka zusim normalnaja.

BUJNIŠKI. Sejnensk. paw. Tutejšy žychar Wincent Łazuwelis za zabojstwa i rabunak, učynienyje 2 wieraśnia nad sielaninam Janušauisam i jaho siamjoj u Budzie Machoŭskaj, zasudžen palawym sudom na śmierć i 13 červienia pawiešen u suwalskaj turmie.

MITAWA. Hłaŭnakamandujučyj na Uschodzi prync Leopold Bawarski byŭ 25 červienia ŭ stalicy Kurlandyi. Adhetul jon pajechaŭ u ważniejšyje miesty Kurlandyi.

Ukraina.

JASY. S pryčyny niedarazumieńnia ŭ sprawie naznačeńnia Rumynijej hubernatara Bessarabii pastanoŭleno zamiest hubernatara naznačyć za načalnika ŭpraŭleńnia Bessarabijej asobnaha kamisara z ahraničenymi prawami.

WIESTKI Z RASIEI.

KIJEU. Pierehawory ab paŭnočnych hranicach Ukrainy wyzwali haračuju sporku. Pastanoŭleno ŭziać wojska s spornych ziamiel i dać mahčymaść žycharom samym padać swoj hołas na šyroka demakratyčnaj asnowie. Miešanaja Kamisija budzie pilna nalehać nad padačaj narodam hołasu.

MASKWA. Haława spaŭnicielnaha kamitetu ŭ Kaciarynburhu nakazywaje, što wiestka ab zabojstwie byŭšaha cara—heta prawakatarskaja brechnia.

MASKWA. (P.T.A) 30,VI. Kamisar zahraničnych spraŭ padaŭ pratest proci bytnaści anhlickich wojsk na Murmanskim ŭzbiarežžy.

KIJEŬ. «Кіевск. Мысль» nakazywaje, što ŭ Władywastoku wysadzilisia japonskije wojski dziela paddzieržki čecha-sławakoŭ. Hłaŭnaja kwatera čecha-sławakoŭ — u Charbinie.

LONDON. «Times» nakazywaje s Pieciarburhu, što apošnije try dni chleba i bulby tut nie wydawali. Mužčyny i žonki walacca na wulicach i pamirajuć z hoładu. Čyrwonaja hwardyja robić rekwizycyi ŭ wakolicach stalicy; pry hetym uźnimajucca krywawyje bitwy. Sawiecki ŭrad apawieściŭ dekret, pawodłuh katoraha adzinokije čyrwonahwardziejcy atrymliwajuć u miesiac pa 150 rub., a siamiejnyje — pa 250 rub.

KIJEU. Pawodłuh ukrainskich wiestak, čutka ab tym, što pry adstupleńni bolšewikoŭ s Kaciarynburha zabili byŭšaha cara, paćwierdžajecca.

U Sibiry ŭtwaryŭsia ŭrad s socyał rewalucyanieraŭ i mieńšewikoŭ, katorym kiruje Sazonow. M ž hetym uradam i ŭradam japonskim adbywajucca pierehawory.

LONDON. Na konferencyi arhlickaj rabotnickaj partyi, na katoraj było wyskazano žadańnie dalejšaj wajny, apynuŭsia i Kierenskij, katory pryjechaŭ siudy z Maskwy. Jon skazaŭ, što rasiejski narod hatoŭ iznoŭ pačać wajnu popleč s swaimi sajužnikami.

KOPENHAGA. Kierenskamu niejkim niewiadomym sposabam udałosia prajechać praz Rasieju i papaści ŭ London. Adhetul jon žbirajecca jechać u Paryž i Nju-Jork.

KIJEU. Wiadomy bołharski hienerał Radko Dmitryjew, u časie wajny zanimaŭšyj wysokaje stanowišče ŭ rasiejskaj armii, atrymaŭ ciapier wysokaje naznačeńnie ŭ amerykanskaj armii.

Z usiaho świetu.

WIENA. Oficyoznaja «Wiener Ztg» drukuje najwyšejšy zahad, pawodłuh katoraha ministerstwa Zejdlera astajecca na swaim stanowiščy i aŭstryjacki parlament sazywajecca na 16 lipnia.

MIUNCHEN. Tak-zwanaja «hišpanskaja chwaroba» pašyryłasia i ŭ niekatorych wakolicach Bawaryi. Jana šybka šyrycca pa kraju.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńni.

28.VI. Zachodni teatr.

Naabapał Sommy žywiejšaja čynnašć worahaŭ. Siahońnia ranicaj warožy ahoń značna krapčeŭ naabapał Lis, miž Bajjel i Betiun i na poŭdni ad En.

Žbity 29 warožych samalotaŭ i 1 prywiazny latučy šar. Kapitan Bertold dajšoŭ 37-aj pabiedy.

29.VI. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Na poŭnačy ad Lis užnialisia piešyje šturmy anhličan. Jany adbity. Tol i ŭ centry frontu worahi ŭwarwalisia ŭ Wje Berken Kontratakaj jany adkinuty na zachod ad wioski.

Front niamieckaha Naślednika: Na poŭdni ad En francuzy atakawali pasla silnaha ahniu. U krywawych bitwach jany adbity. Tolki pry Kitry jany pasunulisia ŭpiarod. Kontratakaj my adsunuli ich na wiaršyny naabap i wioski. Pry Wile-Kotre my hnalisia za worahami za jaho ŭłasnyje linii i ŭziali pałonnych.

Zbity 19 warožych samalotaŭ. Lejtenant Ude dajšoŭ 35-aje pabiedy.

Pad Rejmsam my ŭziali ŭ pałon 20 italjancaŭ.

30.VI. Zachodni teatr.

Na poŭnačy ad Lis i na poŭdni ad En—žywiejšaja čynnašć artylery. Miž Izer i Marn — drobnyje piachotnyje styčki.

Lejtenant Ude dajšoŭ 36 aje pabiedy na pawietry.

Kala wajny

WIENA. 30.VI. *Uradowa.* Na płaskahoryi Siami Hramad pasla najsilniejšaha artyleryjskaha ahniu worahi pačali šturmy proci Kol del Rosso i Monte di Wal Bella. Pasla krywawych štychowych bitw italjancam udałosia ŭwarwacca na našu piaredniuju liniju na Monte di Wal Bella, ale kontratakaj jany adtul byli wykinuty. Uwa ŭsich inšych punktach ich šturmy złamalisia pad našym ahniom.

BERLIN (W.T.B.). Našy padwodnyje łodki ŭ Irlandzkim mory iznoŭ zatapili 20,000 tonn.

BERLIN. U Siarodziemnym mory našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 21,000 tonn.

LONDON (Reŭter) 28.VI. Na rabotnickaj konferencyi, na katoraj byli predstaŭniki ŭradu, była pryniata rezalucyja z damahańniem pastupowaj reformy hramadzkaha ładu. Rezalucyja trebuje socyalizacyi pramyšlennaś i

U dzień francuskaha nacyanalnaha świata apawieščeno, što anhlicki narod hatoŭ baranić Francyju nawat tady, kali-b Paryž byŭ uziat i porty ŭ kanali Lamanš papali ŭ niamieckije ruki.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.